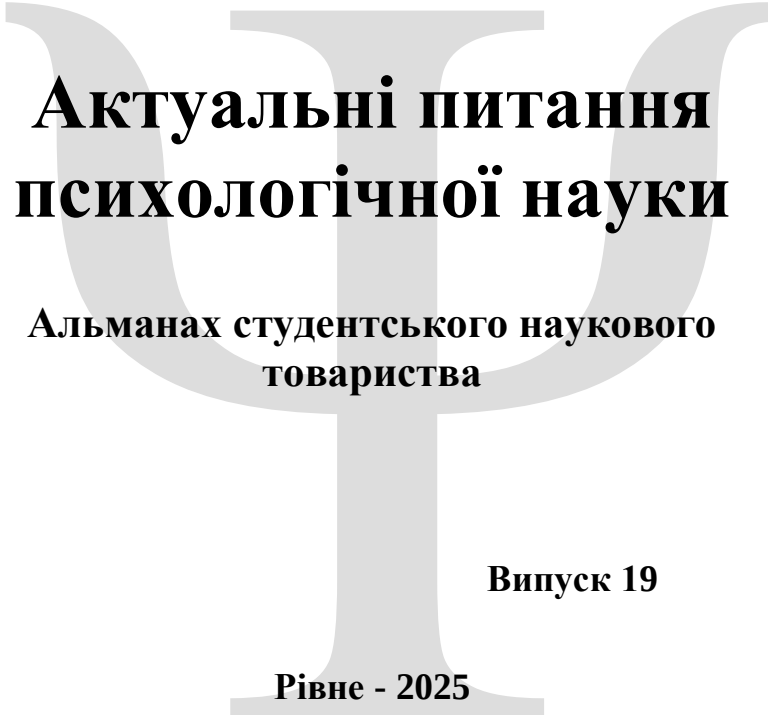

**Рівненський державний
гуманітарний університет**

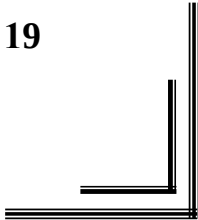

Актуальні питання психологічної науки

**Альманах студентського наукового
товариства**

Випуск 19

Рівне - 2025

ББК 88

А 43

УДК 159.9

Актуальні питання психологічної науки: Альманах студентського наукового товариства. Вип. 19. Рівне: РДГУ, 2025. 118 с.

Головний редактор:

Олег Рудюк, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри загальної психології, психодіагностики та психотерапії РДГУ.

Редакційна колегія:

Наталія Михальчук, доктор психологічних наук, професор, професор, завідувач кафедри загальної психології, психодіагностики та психотерапії РДГУ;

Олена Главінська, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри загальної психології, психодіагностики та психотерапії РДГУ;

Віталій Павелків, доктор психологічних наук, професор, професор кафедри загальної психології, психодіагностики та психотерапії, декан психолого-природничого факультету РДГУ;

Олена Ставицька, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри загальної психології, психодіагностики та психотерапії РДГУ;

Олена Сторож, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри загальної психології, психодіагностики та психотерапії РДГУ.

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

Друкується за рішенням Вченої Ради РДГУ (протокол від 22 грудня 2025 року, № 13)

ЗМІСТ

Бойчук Л. Вплив типу батьківського ставлення на формування особистості дітей дошкільного віку	5
Бойчук О. Психологічні особливості формування мотивації до навчання в підлітковому віці	8
Борисюк Д. Роль емоційного інтелекту у розвитку особистості	11
Гончарук О. Особливості образної пам'яті у підлітковому віці	16
Гордієнко В. Ціннісні орієнтації як чинник психологічної готовності військовослужбовців до професійної діяльності	19
Григорієва А. Особистісні чинники агресивної поведінки в юнацькому віці	23
Долинюк М. Вплив соціальних мереж на самооцінку підлітків	26
Єленець Ю. Вплив соціальних мереж на самооцінку підлітків	32
Жилка Н. Вплив типу батьківського ставлення на формування навчальної мотивації підлітків	35
Комар О. Вплив соціальних мереж на психічне здоров'я юнацької молоді	39
Кондратюк Н. Шляхи формування комунікативної компетенції медичних працівників	42
Кривко Н. Основні чинники психологічного благополуччя молоді в умовах війни	47
Марчук Д. Вплив тривожно-депресивного розладу на адаптивність військовослужбовців ЗСУ в період реабілітації	50
Мисько Я. Вплив порушення сну на психічний стан особистості	54
Мовчко О. Соціальні мережі як чинник розвитку депресивних станів	57
Мординська А. Психологічні методи впливу на стан стресу в юнацькому віці	62
Ольховик С. Вплив емоційного стану людини на увагу	64
Петровець А. Методи психокорекції емоційної сфери в юнацькому віці	67
Поліщук А. Роль тривожності у розвитку емоційного інтелекту здобувачів вищої освіти в умовах війни	69
Попчук Д. Вплив емоційної сфери особистості на мотивацію діяльності	74

Праск А. Психологічні чинники психосоматичних розладів у молоді.....	77
Пустотіна С. Вплив корпоративної культури на рівень мотивації та задоволення роботою.....	79
Рачинська О. Особливості міжособистісних конфліктів в юнацькому віці	82
Романюк М. Психологія віральності контенту В Youtube	87
Ромашук К. Вплив травмівного досвіду на розвиток особистості підлітка.....	93
Сімончук Д. Особливості спілкування дітей молодшого шкільного віку	96
Сорокіна А. Використання арт-терапевтичних методів в роботі з військовими з ПТСР	99
Тодорович А. Психологічні особливості спілкування в юнацькому віці.....	102
Харчук Б. Особливості соціально-психологічної адаптації дітей, які постраждали від війни	105
Юшук А. Особливості дослідження депресивних станів у молоді	110
Янковська І. Психолого-педагогічні умови розвитку поведінкової і вольової саморегуляції у підлітковому віці	114

іншого — підвищення ризику психологічних проблем, таких як зниження самооцінки, тривожність та депресія. Надмірне використання соціальних мереж може призвести до ізоляції, порушення реальних соціальних зв'язків і розвитку залежності. Для зменшення негативного впливу важливо впроваджувати освіту щодо здорового використання соціальних мереж, а також підтримувати критичне мислення і емоційну стійкість підлітків.

Список використаних джерел

1. Асеева Ю. О. Кіберкомунікативна залежність від соціальної мережі Instagram як проблема сучасної молоді. *Габітус*. 2020. № 14. С.152-157.
2. Гоян І.Т. Вплив соціальних мереж на психологічне функціонування підлітків: до постановки проблеми. *Гуманітарні студії: педагогіка, психологія, філософія*. 2021. Т. 12, №4. С. 111-124.
3. Козак А.С. Вплив соціальних мереж на ціннісні орієнтири підлітків: психологічний аналіз та перспективи формування особистості. *Актуальні питання теорії та практики психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців. Тези доповідей XII Всеукраїнської науково-практичної конференції (м.Хмельницький, 18 квітня 2024 р.)*. Хмельницький: Кафедра психології та педагогіки ХНУ, 2024. С. 41-42.
4. Центр громадського здоров'я МОЗ України. Віртуальний світ та підлітки: що показують дослідження. 2023. URL: <https://phc.org.ua/news/virtualniy-svit-ta-pidlitki-scho-pokazuyut-doslidzhennya>

ВПЛИВ ТИПУ БАТЬКІВСЬКОГО СТАВЛЕННЯ НА ФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ ПІДЛІТКІВ

Жилка Наталія, здобувач ОС «бакалавр», 1 курс, РДГУ

Керівник: Джеджера О. В., старший викладач

У сучасних умовах соціальних трансформацій та динамічних змін у системі освіти та сімейних відносин питання впливу батьківського ставлення на розвиток особистості дитини, зокрема її

навчальної мотивації, набуває особливої актуальності. Підлітковий вік є критичним етапом формування світогляду, самооцінки, соціальної ідентичності, а також мотиваційної сфери, що безпосередньо впливає на успішність навчальної діяльності. Саме в цей період підлітки активно шукають своє місце в соціумі, водночас зберігаючи тісний емоційний зв'язок із родиною. Тип батьківського ставлення виступає як вагомий чинник, що визначає мотиваційну орієнтацію дитини щодо навчання.

Мета публікації – теоретично дослідити вплив типу батьківського ставлення на формування навчальної мотивації підлітків.

Під батьківським ставленням розуміється система відносно стабільних емоційно забарвлених установок і дій батьків стосовно дитини, яка виявляється у специфічних формах спілкування, виховання та контролю. У психології виділяють декілька типів батьківського ставлення: прийняття-відкидання, кооперація-домінування, ліберальність-авторитарність, стабільність-нестабільність. Кожен з них має свій специфічний вплив на формування навчальної мотивації. Від батьківської позиції залежить, чи буде дитина зацікавлена у процесі пізнання, чи буде сприймати навчання як вимушену діяльність, що не приносить задоволення [1, с.20].

Навчальна мотивація є складною психологічною структурою, яка включає в себе потреби, інтереси, цілі, установки та емоційні переживання, пов'язані з процесом і результатами навчання. Вона може бути як внутрішньою (коли дитина навчається заради задоволення від самого процесу), так і зовнішньою (заради оцінки, похвали чи уникнення покарання). Формування тієї чи іншої форми мотивації залежить не лише від особистісних якостей підлітка, а й від типу взаємодії в сім'ї, зокрема від того, як саме батьки реагують на успіхи й невдачі дитини, чи підтримують її ініціативу, чи створюють умови для саморозвитку [3, с.16].

Дослідження показують, що найбільш сприятливим для формування внутрішньої навчальної мотивації є демократичний стиль виховання, який поєднує в собі високий рівень прийняття дитини, емоційну підтримку, раціональний контроль і стимулювання

самостійності. У таких родинах підлітки відчувають себе вільними у вираженні думок, мають можливість обирати, ставити особисті цілі, що підвищує рівень їхньої відповідальності та мотивації до самореалізації. Демократичні батьки не зосереджуються винятково на оцінках, а підкреслюють значення процесу пізнання, підтримують інтелектуальну ініціативу, заохочують до самостійного вирішення навчальних завдань. Така атмосфера сприяє формуванню позитивного ставлення до навчання, що сприймається підлітком як особистісно значуща діяльність [2, с.22].

Натомість авторитарний стиль батьківського ставлення, для якого характерні жорсткий контроль, вимогливість, відсутність діалогу, схильність до покарань, найчастіше формує зовнішню мотивацію, яка ґрунтується на страху перед покаранням або прагненні до схвалення. У таких умовах підлітки можуть демонструвати високу навчальну успішність, але лише за умови постійного зовнішнього тиску. При цьому знижується рівень самостійності, зникає інтерес до навчального матеріалу, виникає емоційне напруження. З часом це призводить до втрати навчальної ініціативи та виникнення навчального дистресу [4, с.40].

Ліберальний стиль, що характеризується низьким рівнем контролю з боку батьків, недостатньою зацікавленістю у навчальному процесі дитини, також не сприяє формуванню стабільної мотивації. Підлітки, які зростають у подібних умовах, часто не мають чіткої системи цінностей, не відчувають відповідальності за результати навчання, демонструють низький рівень навчальної самодисципліни. Вони можуть шукати мотивацію поза межами навчального процесу, зокрема у сфері розваг або вуличного середовища, що потенційно несе ризики девіантної поведінки.

Окрему увагу слід приділити впливу емоційного клімату в сім'ї на навчальну мотивацію. Якщо в родині панує атмосфера довіри, взаєморозуміння, підтримки, то навіть за наявності тимчасових труднощів у навчанні підліток відчуває, що його приймають і підтримують безумовно. Це стимулює розвиток стійкої мотивації до самопокращення, оскільки дитина розуміє, що навчання є шляхом до самореалізації, а не способом уникнення покарання або отримання зовнішньої винагороди. Емоційна холодність, ігнорування або

надмірна критика, навпаки, можуть формувати почуття меншовартості, тривожність, уникання навчальної діяльності як джерела стресу [1].

У підлітковому віці також зростає роль автономії та самовираження. Надмірна опіка або гіперконтроль з боку батьків можуть спричиняти опір та протестну поведінку, яка проявляється у відмові виконувати навчальні завдання або навмисному зниженні навчальних результатів. Підлітки прагнуть до самостійності у виборі цілей і засобів їх досягнення, тому батьки, які вміють делікатно підтримувати дитину, не нав'язуючи їй власних очікувань, але водночас зберігаючи інтерес до її навчального процесу, створюють умови для формування внутрішньої мотивації [3].

Проведені дослідження підтверджують, що типи батьківського ставлення мають прямий зв'язок із мотиваційною спрямованістю учнів. Так, діти з родин, де домінує підтримка, довіра і визнання індивідуальності, частіше мають високий рівень пізнавальної активності, цілеспрямованість, здатність до самоорганізації. У той час як у сім'ях із конфліктною або холодною атмосферою частіше спостерігається зниження мотивації, емоційна нестабільність, навчальна тривожність [4, с.35].

У сучасній освітній практиці особливої уваги набуває необхідність просвітницької роботи з батьками щодо впливу їхньої виховної позиції на навчальну мотивацію підлітків. Школа має виступати як партнер у формуванні здорового освітнього середовища, сприяючи не лише навчанню дитини, а й налагодженню ефективної взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу. Проведення тренінгів, консультацій, батьківських зборів з питань психології підліткового віку, може допомогти батькам усвідомити важливість їх ролі як емоційних та мотиваційних орієнтирів у житті дитини [3].

Висновки. Отже, тип батьківського ставлення має фундаментальний вплив на формування навчальної мотивації підлітків. Він визначає, чи буде дитина сприймати навчання як внутрішньо значущу діяльність, чи лише як засіб уникнення негативних наслідків. Найбільш ефективною є модель взаємодії, що ґрунтується на прийнятті, підтримці, заохоченні самостійності та створенні умов для розвитку особистісної відповідальності.

Успішність навчальної діяльності не може розглядатися відірвано від родинного контексту, адже саме в родині формуються базові установки, які визначають ставлення дитини до знань, праці й самореалізації.

Список використаних джерел

1. Бортнік Н. В. Вплив стилю сімейного виховання на самооцінку молодших школярів. *Психологія: реальність і перспективи* : зб. наук. пр. РДГУ. 2020. № 15. С. 18–25.
2. Білоус О. В. Вікова психологія : навч. посіб. Чернівці : Чернігівський нац. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка, 2015. 108 с.
3. Білоусова Н. М. Психологічні чинники розвитку почуття власної гідності у молодшому шкільному віці : автореф. дис. ... канд. психол. наук. Київ : Нац. ун-т ім. М. П. Драгоманова, 2012. 24 с.
4. Буркова Л. В. Соціономічні професії: інноваційна підготовка спеціалістів у вищих навчальних закладах : монографія. Київ : Інформаційні системи, 2010. 278 с.

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я ЮНАЦЬКОЇ МОЛОДІ

Комар Ольга здобувач ОС «бакалавр» 1 курс, РДГУ

Керівник: Джеджера О.В., старший викладач

Сучасний розвиток інформаційних технологій суттєво вплинув на спосіб життя молоді, особливо на їхнє соціальне спілкування та психологічний стан. Соціальні мережі стали важливою складовою повсякденного життя юнацької молоді, формуючи нові моделі комунікації, самоідентифікації та взаємодії з навколишнім світом. Водночас, цей вплив має як позитивні, так і негативні наслідки для психічного здоров'я молодих людей.

Мета дослідження: теоретично дослідити вплив соціальних мереж на психічне здоров'я юнацької молоді.

Соціальні мережі надають можливість швидкого обміну інформацією, підтримки соціальних зв'язків та розвитку комунікативних навичок, що може позитивно впливати на

Електронне видання

Актуальні питання психологічної науки.
Альманах студентського наукового товариства

Випуск 19

Наукове редагування – Олег РУДЮК
Відповідальна за випуск – Наталія МИХАЛЬЧУК

Формат 60x80/16. Гарнітура Times New Roman
Умовн. друк арк. 5,2.